

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtek in velja s politično vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za štiri leta 6 K. — Mariborski tiskar: Jagošević 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Učije „Katoškega tiskarskega društva“ delujejo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če vsebujejo 4 strani 40 vin., če 8 strani 60 vin. — Uredništvo: Korovška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korovška cesta št. 5, sprejema naročila, izdane in reklamacije. — Na konzervah se plačuje od vsotopne polivirne za skratki K 190. Za volilne oglasne primerke popust. V oddelku „Mala razmislila“ stane beseda 50 vin. — Izdani se sprejajo do toliko opoldne. — Reklamacije se pošiljajo proti.

28. novembra vsi na volišče!

Le če bodo šli voliti vsi naši pristaši, bomo sijajno zmagali!

Zakaj bi hodil voliti?

Bodo že brez mene tudi opravili! Taka skušnjava te utegne obhajati 28. novembra, ko bi moral iti voliti, posebno če bo treba napraviti na volišče nekoliko daljšo pot. Morebiti te bodo tudi nasprotniki skušali pregovarjati, da raje doma ostaneš in ne greš voliti.

Prijatelj! Ti si bil nevoljen, ko so ti odvzeli 20% tvojega kronskega denarja, ko so zamenjali 4 krome samo za 1 dinar, se hudiš nad veržniki in izvoznikarji in veletrgovci, ko se na škodo ljudstva zalagajo z milijoni. Zadnji čes so te posebno zadeli neznosni krivični davki.

Kaj je vzrok, da so se take krivice sploh mogle zgoditi? Vzrok je ta, ker je v državnem zboru skoro polovica poslancev takih, ki zastopajo koristi bogatih milijonarjev, izvoznikarjev, veržnikov in veletrgovcev, ne pa koristi ljudstva. Če bi naši poslanci tudi radi kaj storili za ljudstvo, saj težko kaj dosežejo, ko jih je samo 18. vseh poslancev pa je blizu 300.

Kakršni so poslanci, taki so tudi ministri. Kaj more storiti minister dr. Korošec sam proti 17 drugim ministrom? Sicer so tudi zlasti v srbski kmetijski radikalni stranki poslanci in ministri možje, ki podpirajo naše poslance pri njih delu za kmetstvo in delavsko ljudstvo, a toliko jih le ni, da bi zastopnikom bogatinov bili kos. Dokler bo nasprotnikov kmetijskega in delavskega ljudstva polovica ali več, se za kmetstvo ljudstvo ne bo dalo mnogo ali nič doseči.

Ker zdaj so vse države tako urejene, da država ne vladajo več kralji in cesarji, ampak ljudstvo se samo vlada po poslancih, ki jih voli v državni zbor. Samo tiste postavbe veljajo, ki jih sklenejo poslanci, samo tisti davki se naložijo ljudstvu, ki jih določijo poslanci, šole, zakon, razmerje do cerkve se tako uredi, kakor sklenejo poslanci. In pri tem odloča zmira večina. Ako v prihodnjem državnem zboru sklene večina poslancev n. pr. brezversko šolo ali civilni zakon, manjšina proti temu ne more nič, ker je večina tako sklenila. Ako sklene večina poslancev, da ne bomo imeli samouprave za Slovenijo, ampak samo

eno osrednjo vlado v Beogradu, poslanci, ki so v manjšini, ne morejo tega zabraniti. Ako večina poslancev sklene, da se največ davkov naloži kmetstvu in delavskemu stanu, milijonarjem in vojnim dolžnikom pa malo ali nič, lahko manjšina proti temu samo protestira, zabraniti pa ne more, ravno ker je manjšina.

Gre se torej slediti samo za to, ali dobijo v prihodnjem ustavodajnem zboru večino naši poslanci ali pa poslanci liberalne (demokratije in samostojni) in socialnodemokratske stranke ter komunistov. Vsi ti so nasprotniki kmetijskih oziroma delavskih koristi in strupeni nasprotniki vere. Tudi o veri se bo govorilo v prihodnjem državnem zboru, zlasti o veronauku v šoli in o zakonu. Ako zmagajo nasprotniki, imamo takoj brezversko šolo in civilni zakon, ki se ne bo sklepal v cerkvi pred duhovnikom, ampak v občinski pisarni pred županom! In ne do smrti, ampak samo na nekaj let.

Ali dobijo naši poslanci v državnem zboru večino ali ne, je odvisno od vsakega glasa, ki ga bo dalo naše ljudstvo. Tudi od tvojega glasa! Ako ne greš voliti, bo morebiti ravno tvojega glasu manjkalo, da dobimo mi premalo poslancev. Potem bi bil ti so kriv, če se v naši državi sklenejo take postavbe, ki so škodljive kmetstvu in delavskemu stanu, ki delajo krivice sveti Cerkvi in tlačijo vero. Na tvoji vesti bi bilo potem, če bi se tvoji otroci vzgajali nekrščansko, brez veronauka in če bi vsled tega vera tudi v tvoji hiši zmikom bolj pojemala in hiralala. Če imaš volilno pravico, imaš tudi volilno dolžnost. Če iz lastne krivde ne greš voliti, zanemarjaš svojo dolžnost in greš proti sveti Cerkvi, proti svojim otrokom, proti samemu sebi. Tvoj vzgled bo vplival morebiti tudi na druge, da ne bodo šli voliti in izvoljeni bodo veri, Cerkvi in kmetstvu ter delavskemu stanu sovražni poslanci, ki bodo sklepali slabe, veri, Cerkvi, kmetom, delavcem, obrtnikom in sploh nižjim in srednjim stanovom škodljive postavbe. Sodnji dan boš tudi od tega odgovor dajal ali si šel leta 1920 na volišče in kako si volil!

Le če bodo šli vsi naši pristaši voliti,

se bomo lahko otresli tistih poslancev in ministrov, ki so nam zamenjali 4 krome za 1 dinar, ki so nam odvzeli 20%, ki se z zaščito verižništva skrivajo velike druginje, ki so nam hoteli naložiti take višnje davke!

Kder ne bo šel voliti,

se tem izdaja svoje kmetstvo in delavske koristi, izdaja svoje otroke, izdaja vero in Cerkev, ki je nasprotno stranke hočejo uničiti.

ŽENE IN DEKLETA.

Spravite svoje moje in brate vse na volišče!

Očetom za 28. november.

Očetje! Ali ste že pomislili, o čem boste 28. novembra odločali? O usodi svojih otrok! Poslanci, ki bodo 28. novembra izvoljeni, bodo odločali, ali se bo v šoli še naprej poučeval veronauk ali ne! Naši nasprotniki varajo ljudstvo in pravijo: Saj se v državnem zboru o veri ne bo govorilo! Kdor tako govori, je ali hudoben, ki hoče ljudstvo s tem zapeljati, ali pa nevednež, ki ne pozna postav. Poglejte postavbe v raznih državah: povsod boste našli med glavnimi postavami tudi šolske postavbe, ki govorijo tudi o tem, ali se veronauk poučuje v šoli ali ne, ali otroci gredo k sv. maši in k sv. zakramentom ali ne. Zakaj se ne Francoskem, Italijanskem in mnogih drugih državah otroci ne učijo veronauka v šoli? Zato ne, ker glavne državne postavbe tako določajo. In kdo je delal te glavne državne postavbe? Poslanci, ki jih je ljudstvo izvolilo in poslalo v državni zbor. Če bi na Francoskem, Italijanskem in v drugih državah imeli večino krščanski poslanci, bi veronauk in križ ostali v šoli! Kako bo pri nas v Jugoslaviji? Protikrščanske

stranke so že večkrat pokazale rogove. Znan vam je protikrščanski šolski načrt, ki so ga skovali liberalni protikrščanski učitelji, profesorji in ga je liberalni minister Davidovič poslal med svet. Ta šolski načrt hoče odpraviti veronauk iz višje gimnazije, in sčasoma tudi iz drugih šol, vzeti hoče sv. Cerkvi vse pravice do šole, krščanskim staršem pa dovoljuje, da smejo šole zidati, plačevati in popravljati, govoriti pa ne bi smeli pri šoli nič! Verni stariši so proti temu načrtu protestirali in liberalci so ga potegnili za se da nazaj!

Pri nas na Slovenskem smo tako srečni, da imamo za šolstvo krščanskega poverjenika. V Bosni pa je poverjenik za šolstvo liberalci Grdič, prepovedal dijakom srednjih šol vstopiti v Marijine družbe. Kdor postane član Marijine družbe, je iz šole izključen.

V Vojvodini je liberalni šolski minister Prubič vič nastopil z vso ljudstvom proti veronauku v šoli. Odpravil je veronauk v višjih razredih srednje šole

Cerkvi je odvzel šole iz njih sprejemnih v državo se le in zdaj bi rad uropal še šolski zaklad.

V Novem Sadu so katoliški gimnaziji vseh obojavo poslopja. Mestna uprava v Somboru je katoliškemu samostanu odvzela šolske sobe.

Pred kratkim je imelo „Društvo jugoslovanskih profesorjev“ zborovanje v Beogradu. Ko so razpravljali liberalni profesorji o srednjih šolah, se sklenilo, da se odpravi veronauk na višjih srednjih šolah kot obvezen predmet.

Če pogledate programe nasprotnih strank, najdete v njih to: V programu liberalne (demokratske) stranke beremo: „Šolstvo se mora v vsi državi enakomerno razviti. Zasebna učiteljska so nedopustna.“ Po liberalnem programu bi morala vse šole v državi urejevati edino osrednja vlada v Beogradu. Mi ne bi imeli za šole svojega poverjenika, učitelje in šolske nadzornike bi določala naravnost osrednja vlada. A zakaj pa hočejo liberalci, da naj šole ureja samo osrednja vlada v Beogradu? Zato, ker upajo, da bodo v Beogradu imeli večino protiverske stranke in da bodo tako s pomočjo osrednje vlade lahko pregnali veronauk iz šole. Dalje pravi liberalni program: „Zasebna učiteljska so nedopustna.“ To pomeni, da se morajo vse samostanske šole, kjer se vzgajajo loče učitelje, zapreti. S tem v zvezi je tudi, kako sodi program liberalcev o cerkvi. Takole pravi: „Klerikalizem (to je katoliška Cerkev, op. ur.), ki ga vodi šef v italijanskem Rimu (to je papež, op. ur.), bomo pregnali, dokler ga ne preženemo iz Jugoslavije. Treba ga je zatreti.“ Ali ne pomenijo take besede v programu naravnost boj katoliški Cerkvi, ki ga imenujemo kulturni boj? In če napovedujejo liberalci boj Cerkvi, ali menite, da bodo pustili veronauk in križ v šoli pri miru, ako zmagajo? Povemo še, da je ta liberalni program sestavil in govoril tisti dr. Gr Zerjav, ki so ga hodili Samostojni lanske leto 23. novembra v Ljubljano pozdravljati. S tem Zerjavom in njegovim programom bodo šli samostojni tudi v državnem zboru, če jih bo kdo volil. Ker so z liberalci gledi šole istih misli, zato tudi samostojni v svojem lasinem programu o šoli niti besedice ne zinejo.

Socialni demokratje pravijo v svojem volilnem programu: „Zahtevamo šolsko reformo, ki naj predvsem osvobodi šole vseh vplivov cerkve.“ Torej veronauk iz šole! Cerkev nima pri šoli nič govoriti. Tako hočejo socialni demokratje in komunisti!

Starši, ali boste pustili, da take protiverske stranke dobijo večino v državnem zboru? In da potem s protiverskimi postavami usunjujejo Vaše otroke raznim brezverskim šolskim ministrom, nadzornikom in učiteljem, ki lahko napravijo iz Vaših otrok brezverce! Tu ne smemo biti malomarni in brezbržni! Edeci glas lahko odloči! Edina rešitev je, da gredo vsi, prav vsi na volišče in volijo poslance Kmetске zveze oziroma Slovenske ljudske stranke, koje šolski program pravi: „Od države terjamo, da prepusti verske vzgrom starišem in njihovim namestnikom (učiteljem), ki so jih sami izbrali ali vsaj pripoznali; šola ne se uravna tako, da ne bo nasprotovala verskim načelom otrok, oziroma njihovih staršev. Da se to omogoči, zahtevamo, da smejo v okviru splošnih zakonitih določb vsi svobodno snovati šole in da stariši sami svobodno izbirajo šole in učitelje svojim otrokom!“

Ne pozabite,

da bo od volitev dne 28. novembra odvisna

sreča ali nesreča

Vas in Vaših otrok. Zmagati mora krščanska stranka, t. j.

Kmetске Zveza.

Da bo to mogoče,

nabirajte in darujte zavolilni sklad. Slov. Kmetске zveze

ob vsaki priliki: na zavrutih sestankih, na shodih, v vsaki družbi, na godovinskih gostijah. Zbirajte od hiše do hiše, od pristata do pristata!

Pahitra, dana bo prepozno.